

Helsedirektoratet
Avdeling for autorisasjon

Innspill til evaluering av turnusordningen for fysioterapeuter

Generelt

Norsk Fysioterapeutforbund mener det er viktig at fysioterapistudenter gjennomfører praktisk tjeneste (turnus) etter endt bachelor-løp for å sikre at de er best mulig rustet til å jobbe som autoriserte fysioterapeuter. Dette trygger den enkelte fysioterapeut og bidrar til å sikre at pasientene får adekvate og kunnskapsbaserte behandlinger.

Norsk Fysioterapeutforbund mener dagens turnusordning fungerer godt i forhold til målbeskrivelsen. Utfordringen er mangel på plasser, primært innen spesialisthelsetjenesten. Vi mener derfor at det er nødvendig at turnustjenesten organiseres slik at antall plasser økes og at det er nyttig at turnusordningen skal evalueres.

Vi mener Norsk Fysioterapeutforbund må være en selvskreven deltager i arbeidsgruppen som evaluerer ordningen, da vi både innehar mye og nyttig erfaring fra turnusordningen og fordi spørsmål om turnusordningen i aller høyeste grad angår våre medlemmer (studenter, turnusmedlemmer, veiledere og kolleger av turnuskandidatene).

Tilbakemeldinger på spørsmålene fra Helsedirektoratet

Spørsmål 1: Hvordan fungerer turnusordningen i dag? Gi en vurdering av fordeler og ulemper ved dagens ordning, herunder ressursbruk.

Svar

Statsforvalteren opplyser at 14 fysioterapikandidater fra utdanningene i Norge foreløpig ikke har turnusplass for perioden 15.08.25-14.08.26. Helsedirektoratet opplyste i et møte fredag 13.06 at alle på venteliste har fått plass.

Antallet manglende plasser antas å stige de neste årene blant annet som følge av flere fysioterapistudenter i Norge. Antallet fysioterapistudenter har økt som følge av at flere av utdanningene tar inn flere studenter og at det er opprettet 40 nye studieplasser ved Høgskolen i Innlandet, Elverum.

Det opplyses fra Statsforvalteren at det mangler turnusplasser spesielt i spesialisthelsetjenesten.

Økonomiske insentiver (kilde Statsforvalteren)

Kommuner som har turnuskandidat(er) får lønnstilskudd på linje med lønnstilskuddet de får for andre ansatte kliniske fysioterapeuter.

Finansiering av turnuskandidater i spesialisthelsetjenesten skjer igjennom helseforetakenes ordinære budsjett.

Selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter kan motta turnuskandidater. Disse turnuskandidatene skal ha kommunen som arbeidsgiver. Klinikkeier må inngå avtale om økonomisk kompensasjon, når de tar inn turnuskandidat. Erfaring fra Statsforvalteren viser at dette er til hinder for avtaler.

Rehabiliteringsinstitusjoner som har avtale med et helseforetak kan ha turnuskandidater. Institusjonen må kunne vise til at de har god pasienttilgang og veilederkapasitet.

Norsk Fysioterapeutforbund opplever at helseforetakene kutter ned på avtalene med rehabiliteringsinstitusjonene. Dette gjør at det i mindre grad er aktuelt med turnusplasser på rehabiliteringsinstitusjonene.

Norsk Fysioterapeutforbund mener det må utvikles bedre økonomiske og andre insentiv-ordninger for kommuner, avtalefysioterapeuter, rehabiliteringsinstitusjoner og spesialisthelsetjenesten.

Slik opplever studentene ordningen (Kilde spørreundersøkelse i mai 2025).

En spørreundersøkelse gjennomført blant studentene i mai 2025 (dette er den samme studien som Nyutdannede fysioterapeuter, NUF, henviser til i sitt innspills notat), viser at studentene opplever turnusordningen som uforutsigbar, blant annet fordi flere av dem må flytte for å gjennomføre turnusåret. De forteller også at de er usikre, siden det er mangel på turnusplasser.

Flere studenter uttrykker også usikkerhet knyttet til Helsedirektoratets arbeid med å vurdere turnusordningen.

Dette mener turnuskandidater og nyutdannede fysioterapeuter

En spørreundersøkelse gjennomført blant turnuskandidater og nyutdannede fysioterapeuter i mai/juni 2025 viser at de fleste (80 prosent) opplever turnustjenesten som god eller svært godt organisert.

Kvaliteten på veiledning og tjeneste vurderes som høy. 37,5 prosent svarte at de opplever den som svært høy og 41,2 prosent opplever den som god.

Bare 5,5 prosent av dem føler seg svært godt forberedt for å jobbe som fysioterapeut etter bachelorutdanningen og før turnusåret. 44,7 prosent føler seg ok forberedt. 63,3 prosent mener turnusåret er helt nødvendig og 25,7 prosent mener den er ganske nødvendig.

Dette mener helsetjenesten

Norsk Fysioterapeutforbund opplever at de som har turnuskandidater mener det er verdifullt både for turnuskandidaten og for arbeidsplassen.

De forteller at turnuskandidaten blir ekstra hender i travle hverdager. I tillegg fungerer turnusordningen som en god rekrutteringsarena, både fordi arbeidsstedet får testet kandidatene og fordi kandidatene får kompetanse fra det spesifikke arbeidsstedet.

Flere (vi har ikke eksakte tall) av turnuskandidatene får jobb – enten som vikar eller fast – der de har hatt turnus.

Norsk Fysioterapeutforbund opplever at det innen spesialisthelsetjenesten er mangel på søkere til fysioterapeutstillinger innenfor enkelte områder som kreft og lungefysioterapi.

Ved å ha turnuskandidater på disse avdelingene, er det grunn til å tro at det blir enklere å rekruttere fysioterapeuter til den type stillinger.

Spesialisthelsetjenesten opplyser at de har kapasitet til å ta imot flere turnuskandidater, men hindres av manglende økonomi og også plassmangel på arbeidsplassen.

Norsk Fysioterapeutforbund mener spesialisthelsetjenesten må få øremerkede ressurser til turnuskandidater og at kapasiteten må økes.

Spørsmål 2: Hvordan vurderes behovet for turnustjeneste etter gjennomført bachelorutdanning for å ha nødvendig kompetanse til å kunne praktisere selvstendig som fysioterapeut i Norge?

Svar

Fysioterapeut er et selvstendig yrke med selvstendig behandleransvar.

Fysioterapeuter stiller diagnoser og foreslår behandlingsløp på selvstendig grunnlag sammen med pasienten. For å trygge fysioterapeutene og pasientene, er det

nødvendig at fysioterapistudentene har praktisk erfaring fra ulike deler av helsetjenesten over lengre perioder som for eksempel et år.

I 2018 fikk pasienter direkte tilgang til fysioterapi. Det innebærer at fysioterapeuter ofte er førstekontakt for pasienter, spesielt for pasienter med muskel- og skjelettplager.

Etter at samhandlingsreformen ble innført i 2012, har pasientene som kommer til kommunehelsetjenesten mer sammensatte lidelser. Dette krever at fysioterapeuter har klinisk erfaring når de møter pasientene.

For å kunne ivareta oppgaven som førstekontakt for muskel- og skjelettpasienter, er det nødvendig at fysioterapeuten har praktisk erfaring fra ulike deler av helsetjenesten over lengre perioder som for eksempel et år.

Norsk Fysioterapeutforbund mener det er nødvendig at fysioterapistudenter får relevant praktisk erfaring over tid etter endt tre-årig studie.

Spørsmål 3: Vurderes turnustjenesten som hensiktsmessig etter formålet for ordningen eller bør den ivaretas på annen måte? Hvilke alternative måter kan praktisk tjeneste organiseres på?

Svar

Ja, den fungerer etter formålet. Turnuskandidatene tilegner seg faglige ferdigheter, selvstendig yrkesutøvelse, gode arbeidsvaner med hensyn til pasientkontakt, samarbeid med andre yrkesgrupper og kommunikasjon med andre deler av helsetjenesten.

Turnuskandidater opplyser i en spørreundersøkelse fra mai 2025 at de lærer mer om utøvelsen av yrket under turnustjenesten enn de har gjort under studiet for øvrig. Under veiledning av erfarne fysioterapeuter og manuellterapeuter, opplever turnuskandidatene at de får ny og oppdatert kunnskap, samt tilegner seg kunnskap nedarvet gjennom mange års erfaring.

Mulige alternative måter å organisere tjenesten på

Primært mener Norsk Fysioterapeutforbund at dagens ordning må bestå, og at den bør styrkes med de innspillene gitt ovenfor.

Sekundært kan turnusåret erstattes med en fireårig bachelorutdanning, med integrert og styrket praksis som inkluderer veiledning, ferdighetstrening og refleksjon.

Det kan også vurderes å omgjøre fysioterapiutdanningen til en femårig integrert mastergrad, tilsvarende profesjonsstudier som medisin og psykologi.

Spørsmål 4: Kan den praktiske tjenesten innlemmes i fysioterapeututdanningen? Gi en beskrivelse av hvordan dette kan gjøres.

Svar:

I et møte mellom studiestedene og Norsk Fysioterapeutforbund 6. juni, opplyste studiestedene at de mener turnustjenesten må bestå. Det blant annet fordi teori – inkludert noe praksis – tar hele studietiden. Det er ikke plass til mer praksis enn det som allerede er.

Studiestedene mener også at studentene ikke er klare for å ta et selvstendig behandleransvar etter treårig bachelor uten turnus. Studentene skal igjennom store mengder teori, og studiestedene må prioritere teori i bachelorløpet.

Norsk Fysioterapeutforbund mener praktisk tjeneste ikke kan innlemmes i eksisterende studieløp for fysioterapeuter. Hvis så skal skje, må bachelorløpet forlenges med ett år. Alternativt vurdere femårig integrert mastergrad.

Norsk Fysioterapeutforbund mener at ingen av de alternativene løser utfordringer med antallet turnusplasser. Det vil derfor fortsatt være behov for å forbedre insentivordningene og øke antallet plasser.

Behov for innspills-møte

Vi i Norsk Fysioterapeutforbund ber samtidig om et innspills-møte i forbindelse med evaluering av turnusordningen.

Med vennlig hilsen

Stig Fløisand
Forbundsleder
Norsk Fysioterapeutforbund
Oslo 15.06.2025